

365. Szombathely, Paragvári utca 77.

(Vas megye) Ró

A Művészeti Szakközépiskola és Gimnázium területén (Hrsz.: 2961) lévő kora római temetőrészlet az iskola építése óta jól ismert. Ennek figyelmen kívül hagyásával kezdtek meg egy beruházást. Felfüggesztése után megelőző feltárást végeztünk 2006. február 6. és március 31. között. Az új épületszárny és így a feltárás alapterülete is 420 m². Az ásatási terület K-i és Ny-i szélén előkerült egy-egy É-D-i irányú patakmeder. A két meder közötti, 10–15 m széles kiemelkedésen 91 kora római sír került elő. Közülük 80 hamvasztásos rítusú, 11 pedig földbe temetés. A hamvasztásos sírok között 43 esetben figyeltünk meg urnás temetkezést (egy üvegurna is előkerült, amelyet ólomlemezzel pecsételtek le). 13 sír helyben égetett volt, 14 sírgödört téglával burkoltak, vagy téglával fedtek le, egyet pedig kőből állítottak össze. A testsírok közül egy esetben burkolták téglával a sírgödört, öt sírban pedig koporsós temetés történt. A leletanyag rendkívül gazdag, amelyből kiemelkedik két csontnyelű, gladiátort ábrázoló bicska, díszített csont hajtűk, gemmák, karneolköves fülbevaló, borostyángyűrűk és -gyöngyök, ezüsttálka, szárnyas fibulák, bronztükrök, mécsesek, vékony falú és terra sigillata edények, de jellemző az üvegedények nagy száma és formai változatossága is. A temetőrészlet a leletek alapján a Flavius-kortól a Kr. u. 2. sz. második feléig volt használatban. A sírok római kori bolygatására nem volt példa, csak a területen végighúzott modern vízvezeték beásása, és feltehetően az árokásó munkások által történt rábontások dúltak szét legalább 5 sírt.

Munkatársak: Farkas Csilla régész; Kelbert Krisztina, Rozsonits Gyöngyi, Szilasi Attila Botond, Vámos Gábor régésztechnikusok; Edőcs Judit, Ferencz Eszter, Kusztor Gergely és Kiss E. Csaba restaurátorok; valamint Hekli Hajnalka, Herman Eszter, Kolonits László, Kőszegi Ádám, Móricz Eszter, Nagy Anikó, Nagy Dávid, Radics András, Simonfi Anita, Tompos Szilvia régésztechnikus-hallgatók (Berzsenyi Dániel Főiskola).

ILON GÁBOR – KISS PÉTER

366. Szombathely, Rumi út 2.

(Vas megye) Ró

2006. augusztus 29-én bejelentést kaptunk, hogy a Rumi út 2. sz. alatti gázbekötés nyomvonalán „kövek” kerültek elő (Hrsz.: 9061/1, 11037/1). A helyszíni szemlén megállapítottuk, hogy a fenti épület előtti járdaszakasz átvágásakor egy ÉÉNy-DDk-i irányú római út bazaltborítású felülete került napvilágra. Augusztus 30-án dokumentáltuk az előkerült jelenséget.

ILON GÁBOR

367. Szombathely, Szily J. utca 18.

(Vas megye) Ró

2006 tavaszán megkezdett építkezéshez kapcsolódóan végeztünk régészeti kutatást, két szelvényben, összesen 64 m²

összfelületen. A feltárás eredményeként Savaria belvárosának részlete, egy római utca és a hozzá csatlakozó épületek részletei kerültek napvilágra. A kutatott telekrészlet meghatározó jelensége a tervezett ház területét ÉNy-DK irányban átlósan átszelő, szabálytalan alakú bazaltlapokkal burkolt utca kisebb szakasza volt. A burkolt útfelület csak kisebb felületen maradt meg, de az útburkolat alépitményeként bedöngölt többrétegű sóder azonban szinte a teljes útfelület helyén megtalálható volt. Az úttest középtengelyében, a sóder alatt a Savaria más helyein már jól ismert boltozatos szennyvízcsatorna húzódott, amelybe a házhely ÉK-i sarkán egy kisméretű, téglából falazott szennyvízlefolyó csatlakozott. Az út É-i oldalán pilléres-porticusos elrendezésben megépített épület homlokzatának két építési periódusához tartozó maradványok láttak napvilágot. Az útalapozás rétegei alatt, az útépitést megelőző időszakból gerendavázis építményhez kapcsolódóan bronzöntő minták kéttucatnyi töredékét és csontfaragásra utaló tárgyi leleteket találtunk, ami a város egy korai, a lakófunkciót megelőző Kr. u. 1. sz. második felére, esetleg a Kr. u. 2. sz. elejére keltezhető időszakát jelzi. A megmaradt épületmaradványok és utcarészlet, illetve egy, a kutatott terület régészeti rétegsorát átmetsző (késő római?) kút, valamint a házhely D-i részén talált kora újkori pincefal a terület több időszakon történő sűrű beépítését mutatja.

SOSZTARITS OTTÓ

368. Szombathely, Vajda János utca 2.

(Vas megye) Ró

2006. május 4-én és 9-én szakfelügyeletet végeztem a 8938 hrsz. telken. Az egykori pince padlója alatt az altalajban ismeretlen korú beásás nyomait figyeltük meg. A területen római kori kerámiaedény töredékei, csatári kövek, valamint állatcsontok kerültek elő, ezért valószínűleg a terület régészetileg érintett, próba-ileg megelőző feltárás szükséges.

KISS PÉTER

369. Szőlád, Kertek mögött

(Somogy megye) R, B, Ge, A

A lelőhelyen 2006-ban folytattuk a kutatásokat: 11 újabb langobard kori temetkezést, valamint réz-, bronz-, és avar kori telepobjektumokat találtunk. A sírok 1–3 m mélységben lépcsősen összeszűkültek, a mintegy 1 m mély sírkamrát fagerendák fedték. A fatörzskoporsó mellett ácsolt koporsókat is sikerült megfigyelni, valamint számos esetben favödörök, faedények elszíneződését. A sírok két harmada kirabolt volt. Rendszeres volt az étel-, és a tojásmelléklet. Előkerült egy újabb körárkos temetkezés. Három férfi mellett volt spáta, két esetben pajzs és többször lándzsa és tarsoly. A női sírokból 5 db Schwechat-Pallersdorf típusú S-fibula, számtalan gyöngy, fésű került elő. A fésűk mind a férfi, mind a női sírokban gyakoriak. Kiemelkedő a rabolatlan 21. sz. női sír leletanyaga: két S-alakú fibula, mintegy másfélszáz gyöngy a mellkason,

övfüggőre erősítve két kengyeles fibula, díszkulcs, tű, a láb mellett kis csatok, a sír végében olló és fésű. A germán temetkezési és ékszerveleteti hagyománytól eltérő egy kis mélységű sírba eltemetett, bronz karpereces nő. A kerámiában továbbra is a kézzel formált, bevagdalt díszű, széles szájú bikónikus tálak és a behúzott peremű fazekak az uralkodóak. Említésre méltó egy jól korongolt, rácsmintás díszű besímitott kiöntőcsöves korsó.

Az *avar kori* objektumok között a legnagyobb egy 3,5 m mély munkagödör volt, ezenkívül három kemence, egy tüzelőhely, egy árokészlet és több cölöplyuk tartozik a korszakhoz. A két késő avar kemencében a 8. századi lassú korongon készült kerámia mellett a finoman iszapolt sárga kerámia töredékei is előkerültek. Egyes edénytöredékek már a 9. századra keltezhetők.

A *rézkori* badeni kultúrához tartozó objektumok között csak néhány volt munkagödör, nagy részük azonban méhkas alakú tárolóverem egységes betöltéssel és kevés leletanyaggal. Két kisméretű *bronzkori* objektum tele volt a kispostagi kultúrához tartozó kerámiával.

Munkatársak: Skriba Péter, Tatár Árpád, Pap Csilla, Tóth Judit, Vukics Adrien, Sonja Schmutzler, Michael Schneider, Isabel Salt, Kassa Szilvia, Nékám Szandra, Tóth Nóra, Schwarz Dávid, Horváth Eszter, Soós Eszter, Szöllősi Szilvia, Masek Zsófia, Bollók Ádám, Bíró Ádám.
BELÉNYESY KÁROLY – UTA VON FREEDEN – VIDA TIVADAR

370. Szőce, Határi-földek

(Vas megye) U

2006 őszén a területen működő bányában edénytöredékek kerültek elő. Október 16-án Frankovics Tibor a Göcseji Múzeum osztályvezetője, majd október 31-én magam végeztem helyszíni szemlét. Már 2004 novemberében hatástanulmányt készítettünk a bányáról, amelyben megállapítottuk, hogy újkőkori lelőhely van a területen. A bányatulajdonos megmutatta a lelőhelyet a bánya DNY-i sarkában. A humuszoláskor bizonyosan megbolygatták a telepet, majd már a mélységi kavics kitermelése során bolygattak meg egy hatalmas és mély gödröt, amelyből rengeteg kerámia került elő. Ezek most is a megbolygatott betöltésben és a felszínen heverték: csőtálat, ép talszerű átlyukasztott talpú úgynevezett mécses is gyűjtöttünk. A leletanyag a lengyeli kultúra hagyatéka. Az újkőkori telep DDNy felé terjedhet még ki, annak az É-i szélét pusztíthatták most el részben.

ILON GÁBOR

371. Szőkedencs, a „KÁP4” jelű olajkút

(Somogy megye) Ő

2006. október 12-én régészeti szakfelügyeletet láttunk el a „KÁP4” jelű olajkútúrás helyszínén. A kútkörzet területén a humuszolás megkezdése előtt három kutatószelvényt húztunk, nagyjából a létesítmény tengelyével párhuzamosan. Egy 47×2 m-est, kb. K–Ny-i irányban, két másik árkot kb. É–D-i irányban, 30–35 m hosszan,

és szintén 2 m szélességben. A szelvényekben összesen 13 jelenséget figyeltünk meg, közülük 7 tartalmazott csekély őskori leletanyagot (többségükben egy-egy darab cseréptöredéket), a többi üresnek, illetve természetes talajelváltozásnak bizonyult. Egy esetben folt nélkül találtunk közvetlenül a 40–50 cm-es tőzegréteg alatt nagyobb mennyiségű edénytöredéket, kb. 4,5 m²-en szétszórva (6. sz. objektum). A szakfelügyelet közben környezetvédelmi szakemberek talajmintát vettek.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az igénybe venni kívánt területen eddig ismeretlen őskori lelőhelyet találtunk, amely gyakorlatilag a telek Ny-i felén kezdődhet, és súlypontja Ny felé, már a kútkörzeten kívül található. A lelőhely Ny-i határát nem tudtuk pontosan meghatározni.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

372. Taksony, MOL 1. sz. lelőhely

(Pest megye) Ő, I

2006. március 14. és április 2. között megelőző feltárást végeztünk a Százhalombatta–Tiszaújváros MOL távvezeték nyomvonala által érintett lelőhelyen. Az itt feltárt 1217 m² területen összesen 21 régészeti objektum került elő, amelyek közül 8 őskori, 13 objektum pedig ismeretlen korú. A lelőhely szórta elhelyezkedő, főként sekély gödrökből és árkokból állt.

Munkatársak: Hornok Péter, Varga Sándor régészek, Gyergyádes Tibor, Barta Gábor technikusok.

GALLINA ZSOLT

373. Tapolca, Arany János utca

(MRT 1. k. 49/1–2 lh.)

(Veszprém megye) Kö, Ú

2006. szeptember 18–22. között szennyvízcsatornázást megelőző régészeti feltárást végeztünk az Arany János utcában. A 22. sz. előtt melléklet nélküli, csontvázas középkori sírt; a 20. sz. előtt középkori mészegető kemencét valamint újkori (19–20. sz.) pincét; a 26/1 sz. előtt újkori (18–20. sz.) beásást leletanyaggal és kiszedett fal helyét találtuk.

A feltárt területen az eredeti sziklafelszín átlagosan 0,8 m mélyen kezdődött. A felette lévő rétegek jó részét a többszörösen ismétlődő útépitésekkel erőteljesen megbolygatták. Így a régészeti szempontból érdekes, bolygatatlan réteg átlagosan mindössze 0,4 m vastag, helyenként még ennél is vékonyabb. Ez a réteg legjobban az r. k. plébániatemplom mögötti részen kopott le, pusztult el. Ez az oka, hogy a templom körüli középkori temetőnek több sírja nem került elő.

RAINER PÁL

374. Tarhos, Gyepesi-átkelő

(MRT 10. k. 11/26 lh.)

(Békés megye) B

2006. szeptember 7. és november 11. között régészeti kutatást végeztünk a lelőhelyen, mely a Csík-ér